СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Павел Димитров Николов – Академия на МВР

Относно: **дисертационен труд** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“

Автор: Милена Валентинова Стоянова

Тема: „Повишаване на ефективността на междуинституционалното сътрудничество при противодействие на изпирането на пари“

Научен ръководител: полк. доц. д-р инж. Галин Иванов

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

1. Актуалност и значимост на дисертационния труд

Представеният за оценяване дисертационен труд разглежда актуален и значим за националната сигурност проблем, свързан с противодействието на изпирането на пари и необходимостта от ефективно взаимодействие между институциите, ангажирани с неговото предотвратяване и разкриване.

Актуалността на темата се определя от характера на изпирането на пари като трансгранично явление, което използва сложни финансови, организационни и технологични механизми и изисква координирани действия на различни държавни институции. Ефективността на противодействието не зависи единствено от нормативната уредба и правомощията на отделните органи, а в значителна степен и от

способността им да обменят своевременно информация, да извършват съвместен анализ и да координират своите действия.

В този контекст изследването на междуинституционалното сътрудничество има съществено значение както за повишаване на ефективността на противодействието на изпирането на пари, така и за ограничаване на рисковете за финансовата сигурност на Република България.

Поставената от докторанта цел – да бъдат установени възможности за подобряване на координацията и междуинституционалното сътрудничество в българската система за противодействие на изпирането на пари – е ясно формулирана и съответства на предмета и обхвата на изследването.

За нейното постигане са поставени конкретни изследователски задачи, насочени към изясняване на теоретичните и нормативните основи на противодействието на изпирането на пари, анализ на действащите механизми за взаимодействие, сравнително изследване на чуждестранен опит и разработване на методически решения за повишаване ефективността на сътрудничеството.

2. Структура, съдържание и методология на изследването

Дисертационният труд е разработен в обем от 167 страници и включва увод, три основни глави, заключение, изводи, библиография и приложения.

В първа глава са разгледани теоретичните и нормативните основи на противодействието на изпирането на пари. Анализирано е развитието на понятието и на механизмите за противодействие, както и институционалната и нормативната рамка в Република България. Направен е анализ на взаимодействието между компетентните институции и е извършено сравнително изследване на практиките в избрани европейски държави.

Съществен резултат от тази част на изследването е извеждането на необходимостта от комплексен подход към противодействието на изпирането на пари, при който финансовото разузнаване, оперативната работа, разследването и стратегическият анализ се разглеждат като взаимосвързани елементи на единна система.

В дисертационния труд е разработен теоретичен модел за повишаване ефективността на междуинституционалното сътрудничество, разграничен на оперативно и стратегическо ниво. На тази основа са определени основните елементи на взаимодействието, необходимите организационни механизми и показателите за оценяване на постигнатите резултати.

В трета глава разработените теоретични постановки са трансформирани в конкретни методики за повишаване ефективността на междуинституционалното сътрудничество. Предложени са методика на оперативно ниво и методика на стратегическо ниво, като са определени техните цели, задачи, етапи на прилагане, участващи институции, показатели за ефективност и възможни рискове.

Положително следва да се оцени стремежът на автора да свърже теоретичния анализ с практически приложими решения. Разработените схематични алгоритми допринасят за по-ясното представяне на механизмите за взаимодействие и създават възможност за тяхното практическо използване.

За проверка на разработените методики е приложен експертен подход чрез провеждане на изследване по метода „Делфи“. В него са включени експерти от различни области на противодействието на изпирането на пари, което позволява да бъде оценена практическата приложимост на предложените решения.

Използваната методология съответства на поставените цели и задачи и позволява на докторанта да достигне до обосновани изводи и предложения.

3. Научни и научно-приложни приноси

След запознаване с дисертационния труд приемам по принцип формулираните от докторанта приноси. Според мен те имат предимно научно-приложен характер, като могат да бъдат систематизирани по следния начин:

Първо, разработен е теоретичен модел за повишаване ефективността на междуинституционалното сътрудничество при противодействие на изпирането на пари, структуриран на оперативно и стратегическо ниво.

Второ, идентифицирани и систематизирани са основни организационни, комуникационни и аналитични дефицити в действащите механизми на взаимодействие между компетентните институции, като са отчетени и резултатите от сравнителното изследване на чуждестранни практики.

Трето, разработени са методики за повишаване ефективността на междуинституционалното сътрудничество на оперативно и стратегическо ниво. Те включват организационни механизми, процедури за обмен на информация, координация на действията, показатели за оценка на ефективността и подходи за управление на идентифицираните рискове.

Четвърто, предложен е механизъм за оценяване на ефективността на междуинституционалното взаимодействие чрез система от показатели, позволяваща проследяване на резултатите и установяване на необходимостта от коригиращи действия.

Пето, извършена е експертна верификация на разработените методики чрез метода „Делфи“, с което е потвърдена тяхната приложимост и практическа значимост.

Приемам, че посочените резултати са логически свързани с поставените цел и задачи и представляват реално постижение на дисертационното изследване. Те допринасят за обогатяване и конкретизиране на съществуващите знания относно организацията и ефективността на междуинституционалното взаимодействие в областта на противодействието на изпирането на пари.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд се отличава с последователност и логическа свързаност на изложението. Въпреки положителната ми обща оценка, могат да бъдат направени някои бележки и препоръки.

На първо място, при последващо развитие на изследването би било целесъобразно по-задълбочено да се разработи информационно-технологичният аспект на междуинституционалното взаимодействие, включително възможностите за автоматизиран обмен и обработка на информация между компетентните институции.

На второ място, считам, че в бъдещи изследвания може да бъде допълнително развита връзката между оперативното и стратегическото ниво на сътрудничество, включително механизмите за обратна връзка между тях.

Посочените бележки не намаляват положителната ми оценка за дисертационния труд, а по-скоро очертават възможности за неговото последващо развитие.

Въпрос към докторанта:

В разработените от Вас методики междуинституционалното сътрудничество е разграничено на оперативно и стратегическо ниво. Как според Вас следва да се осъществява обратната връзка между тези две

нива, така че резултатите от оперативния анализ да подпомагат стратегическото идентифициране и оценяване на рисковете, а стратегическите оценки от своя страна да влияят върху приоритизирането на оперативната дейност?

6. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема „Повишаване на ефективността на междуинституционалното сътрудничество при противодействие на изпирането на пари“ представлява самостоятелно научно изследване на актуален и практически значим проблем в областта на националната сигурност.

Докторантът демонстрира познаване на научната литература и нормативната основа на изследваната проблематика, способност за анализ и систематизация на значителен обем информация, както и умение да извежда практически приложими решения.

Основното достойнство на разработката е в съчетаването на теоретичен анализ с разработването на конкретни методики за повишаване ефективността на междуинституционалното сътрудничество на оперативно и стратегическо ниво. Особено положително оценявам извършената експертна верификация на предложените методики и ориентацията на резултатите към практическото усъвършенстване на взаимодействието между компетентните институции.

Считам, че дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати с необходимата степен на самостоятелност и значимост и показва, че Милена Стоянова притежава необходимите теоретични знания и способности за самостоятелна научноизследователска работа.

7. Оценка

Предвид изпълнението на всички нормативно установени изисквания за разработване и защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“, съгласно изискванията на ЗРАСРБ,

ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Георги Стойков Раковски“, и с оглед на цялостния анализ на представеното научно изследване, **давам положителна оценка на дисертационния труд и гласувам положително „за“ присъждане на образователна и научна степен “доктор” на Милена Валентинова Стоянова** в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

гр. София
15.09.2026 г.

Изготвил становището:
Проф. д-р Павел Николов

OPINION

From: Prof. Dr. Pavel Dimitrov Nikolov – Academy of the Ministry of Interior

Subject: **Dissertation** for the educational and scientific degree of "Doctor" in the field of higher education 9. "Security and Defense," professional field 9.1. "National Security," under the doctoral program "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)"

Author: Milena Valentinova Stoyanova

Topic: "Enhancing the Effectiveness of Inter-institutional Cooperation in Countering Money Laundering"

Academic Supervisor: Col. Assoc. Prof. Dr. Eng. Galin Ivanov

Basis for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation.

1. Relevance and significance of the dissertation

The dissertation submitted for evaluation addresses a problem that is both current and significant for national security: countering money laundering and the need for effective cooperation among the institutions involved in its prevention and detection.

The relevance of the topic stems from the nature of money laundering as a cross-border phenomenon that employs complex financial, organizational, and technological mechanisms, thereby requiring coordinated action by various state institutions. The effectiveness of countermeasures depends not only on the legal framework and the powers of individual bodies but also, to a significant extent, on their ability to exchange information in a timely manner, conduct joint analyses, and coordinate their actions.

2. Structure, content, and methodology of the research

The dissertation comprises 167 pages and includes an introduction, three main chapters, a conclusion, findings, a bibliography, and appendices.

The first chapter examines the theoretical and regulatory foundations of countering money laundering. It analyzes the evolution of the concept and countermeasures, as well as the institutional and regulatory framework in the Republic of Bulgaria. It also analyzes the interaction between competent institutions and presents a comparative study of practices in selected European countries.

A significant outcome of this part of the research is the identification of the need for a comprehensive approach to countering money laundering, wherein financial intelligence, operational work, investigation, and strategic analysis are viewed as interconnected elements of a unified system.

The dissertation develops a theoretical model for enhancing the effectiveness of inter-institutional cooperation, distinguished at both operational and strategic levels. Based on this, the key elements of interaction, the necessary organizational mechanisms, and the indicators for evaluating results are defined.

In the third chapter, the theoretical concepts developed are translated into specific methodologies for improving the effectiveness of inter-institutional cooperation. Methodologies for both the operational and strategic levels are proposed, outlining their objectives, tasks, implementation stages, participating institutions, performance indicators, and potential risks.

The author's effort to link theoretical analysis with practically applicable solutions merits a positive assessment. The developed schematic algorithms facilitate a clearer presentation of the interaction mechanisms and enable their practical application.

To validate the developed methodologies, an expert approach was employed using the Delphi method. Experts from various fields related to anti-

money laundering were involved, allowing for an assessment of the practical applicability of the proposed solutions.

The methodology employed aligns with the established goals and objectives, enabling the doctoral candidate to reach well-founded conclusions and proposals.

In this context, examining inter-institutional cooperation is crucial both for enhancing the effectiveness of anti-money laundering efforts and for mitigating risks to the financial security of the Republic of Bulgaria.

The objective set by the doctoral candidate—to identify opportunities for improving coordination and inter-institutional cooperation within the Bulgarian anti-money laundering system—is clearly formulated and aligns with the subject matter and scope of the research.

To achieve this objective, specific research tasks have been defined, aimed at clarifying the theoretical and legal foundations of anti-money laundering efforts, analyzing existing cooperation mechanisms, conducting a comparative study of international practices, and developing methodological solutions to enhance the effectiveness of cooperation.

3. Scientific and applied scientific contributions

Having reviewed the dissertation, I accept in principle the contributions formulated by the doctoral candidate. In my view, these are primarily of an applied scientific nature and can be systematized as follows:

First, a theoretical model has been developed to enhance the effectiveness of inter-institutional cooperation in countering money laundering, structured at both operational and strategic levels.

Second, key organizational, communication, and analytical deficiencies in the existing interaction mechanisms among competent institutions have been identified and systematized, taking into account the results of a comparative study of foreign practices.

Third, methodologies have been developed to improve the effectiveness of inter-institutional cooperation at operational and strategic levels. These include organizational mechanisms, information exchange procedures, action coordination, performance assessment indicators, and approaches for managing identified risks.

Fourth, a mechanism has been proposed for evaluating the effectiveness of inter-institutional interaction through a system of indicators, enabling the monitoring of results and the determination of the need for corrective actions.

Fifth, expert verification of the developed methodologies was conducted using the Delphi method, thereby confirming their applicability and practical significance.

I consider the stated results to be logically linked to the established aim and objectives and to represent a genuine achievement of the dissertation research. They contribute to enriching and refining existing knowledge regarding the organization and effectiveness of inter-institutional interaction in the field of countering money laundering.

5. Critical remarks, recommendations, and questions

The dissertation is characterized by a coherent and logically structured presentation. Despite my overall positive assessment, certain remarks and recommendations can be made.

Firstly, regarding the future development of the research, it would be advisable to explore the information-technology aspect of inter-institutional cooperation in greater depth, including the possibilities for automated information exchange and processing among the competent institutions.

Secondly, I believe that future research could further elaborate on the link between the operational and strategic levels of cooperation, including the feedback mechanisms between them.

These remarks do not diminish my positive assessment of the dissertation but rather outline opportunities for its further development.

Question for the PhD candidate:

In the methodologies you have developed, inter-institutional cooperation is distinguished into operational and strategic levels. In your view, how should feedback between these two levels be implemented so that the results of operational analysis support the strategic identification and assessment of risks, while strategic assessments, in turn, influence the prioritization of operational activities?

6. Conclusion

The presented dissertation, titled "Increasing the Effectiveness of Inter-institutional Cooperation in Countering Money Laundering," constitutes an independent scientific study addressing a topical and practically significant issue in the field of national security.

The doctoral candidate demonstrates a command of the relevant scientific literature and the regulatory framework, an ability to analyze and systematize a substantial volume of information, and the skill to derive practically applicable solutions.

The primary merit of the work lies in its combination of theoretical analysis with the development of specific methodologies to enhance the effectiveness of inter-institutional cooperation at both operational and strategic levels. I particularly value the expert verification of the proposed methodologies and the fact that the results are geared towards the practical improvement of interaction among the competent institutions.

I consider that the dissertation presents scientific and applied results of the requisite level of originality and significance, demonstrating that Milena Stoyanova possesses the necessary theoretical knowledge and capabilities for independent research.

7. Assessment

Given the fulfillment of all statutory requirements for the development and defense of a dissertation for the award of the educational and scientific

degree "Doctor"—in accordance with the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), the Regulations for the Application of the LDASRB, and the Regulations on the Development of the Academic Staff at the "G. S. Rakovski" National Defence College—and based on a comprehensive analysis of the submitted research, I give a positive assessment of the dissertation and vote in favor of awarding the educational and scientific degree "Doctor" to Milena Valentinova Stoyanova in Higher Education Area 9 "Security and Defence," Professional Field 9.1 "National Security."

15/09/2026 Prepared the opinion:

the city of Sofia Prof. Pavel Nikolov, PhD